

УДК 004.738.5:655.41](477)

ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Алла Михайлова

*Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
вул. Наукова, 13, 49010, Дніпропетровськ, Україна
e-mail: mihailova.all@yandex.ru*

Розглядаються спеціалізовані Інтернет-видання для вчителів української мови та літератури. Увагу приділено композиційним особливостям і змістовому наповненню трьох конкретних спеціалізованих мережевих ресурсів, призначених для цього кола користувачів.

Ключові слова: мережеве спеціалізоване видання, верстка, дизайн, методика, педагогіка.

Як відомо, всесвітня мережа і на теренах нашої держави, і в усьому світі витісняє звичні форми комунікації. Саме тому феномен Інтернет-видань потребує детальних усебічних досліджень. Науковці роблять лише перші кроки у дослідженні такого багатоаспектного явища, як мережеві ЗМК [1, 2, 5, 10]. Робіт, у котрих би аналізувались спеціалізовані видання для вчителів української мови та літератури, нами знайдено не було.

Сьогодні необхідно виявити основні проблеми створення та розміщення матеріалів у мережі, їх архітектонічні особливості, прискіпливої уваги потребують спеціалізовані Інтернет-видання, які досі не здобули належного наукового опрацювання в контексті альтернативи існуючим друкованим аналогам і творення нового інформаційного простору, що й обумовлює *актуальність* нашого дослідження. *Метою роботи є* дослідження українського сегмента спеціалізованих Інтернет-видань, такі їх аспекти, як інформативність, зручність у користуванні, якість оформлення та місце у мережі в цілому. Поставлена мета передбачає виконання таких *завдань*: дослідити правові документи, пов'язані з обраною темою для створення більш конкретного уявлення про цей сегмент; опрацювати фахову літературу з теми для виявлення специфіки он-лайн ресурсів; на конкретних прикладах дослідити функціонуючі в мережі спеціалізовані видання для вчителів української мови.

Електронний інформаційний ресурс на сьогодні – це, як правило, сайт, що функціонує у глобальній мережі. Принциповою відмінністю від друкованого видання є можливість інтерактивної реалізації, при якій користувач (читач) може не тільки переміщатися по убудованим у текст гіперпосиланням, але й активно втручатися в хід подій, моделювати процеси, у тому числі виробничі. У мережі існує значна кількість сайтів, що являють собою аналоги газет, журналів, книг і брошур, але в мережному представленні. Як і у традиційній видавничій справі, конкуренція на ринку вимагає пильної уваги до якості спеціалізованих видань. Спеціалізовані Інтернет-видання мають ряд естетичних відмінностей від традиційних паперових, що відповідає попиту на інновації, вихід за звичні рамки [6, с. 41–43].

Методичні і технологічні особливості створення електронних версій друкованих періодичних видань в галузі освіти, засоби керування інформаційним наповненням сайтів і порталів (Content Management Systems, CMS) за останні роки набули широкого використання. Причиною цього стало те, що ці потужні засоби дозволяють оперативно і вчасно керувати наповненням сайтів, як й інформацією в цілому. У більшості випадків засоби керування інформаційним наповненням дозволяють здійснювати централізоване керування накопичуваними даними, відокремлення змісту від представлення (тобто від дизайну сайту чи застосування, що виступає як клієнт CMS-рішення), автоматизацію керування життєвим циклом інформаційного наповнення, використання інформаційного наповнення різними користувачами для різних завдань [11]. Для організації правильної роботи електронного видання, необхідно врахувати ряд послідовних етапів створення сайту. По-перше, необхідно створити карту, що виступатиме хребтом проекту і відобразить список усіх каталогів і документів. По-друге, слід створити макет, тобто схему приблизного розташування елементів на сторінці (заголовки статті, список рубрик, номер журналу тощо) [4].

Важливе значення має візуальне оформлення сайту. Дизайн сайту – це не тільки привабливий інтерфейс. Він повинен відповідати всім цілям сайту відповідно до технічного завдання та бути функціональним. Це один з найбільш значущих етапів, що передбачає розробку загальної концепції, шаблонів внутрішніх та спеціальних сторінок. Певний час побутувала думка, що дизайн важливий лише для презентаційних сайтів, у той час як інформаційним сайтам він тільки заважає. Це застарілий стереотип. Дизайн важливий для будь-яких сайтів. Інша справа, що підходить до розробки дизайну інформаційних, корпоративних, презентаційних сайтів повинні бути різними, оскільки грамотний дизайн сприяє вирішенню поставлених перед сайтом цілей і завдань. Грамотний дизайн інформаційного сайту повинен відповідати певним критеріям: інформація повинна бути в центрі уваги, а дизайн сприяти її розумінню, не відволікати. Тому все, що заважає швидкому завантаженню й зручній передачі інформації при розробці дизайну сайту не було «включено», зокрема мова йде про gif і флеш-анімацію; кольорова гамма, кількість графічних елементів повинні бути максимально збалансовані; розташування та вид панелей навігації не повинно примушувати відвідувачів «годинами» шукати необхідну інформацію.

Сайт журналу, як електронний інформаційний ресурс має ряд функціональних можливостей, які дають можливість зручної навігації та пошуку потрібної інформації, а саме:

Індекси – сервіс, який дає змогу шукати потрібний матеріал за першою літерою шуканого слова;

Пошук сервіс дозволяє шукати необхідний матеріал по заголовку, ключовим словам та опису до статті. Мінімальна кількість символів для пошуку – 4, максимальна кількість результатів пошуку – 20.

Мапа сайту – сервіс дозволяє швидко орієнтуватися в структурі сайту.

Не менш важливою є функція «роздрукувати матеріал», що «прибирає» зі сторінки все графічне оформлення та залишає лише основний текст статті.

Електронні видання навчального призначення відрізняються від інших варіантів навчальних видань тим, що передбачають дещо іншу організацію навчального матеріалу, наявність інтерфейсу, гіпертексту, мультимедіа тощо.

Переваги спеціалізованих електронних видань:

- компактність зберігання інформації у пам'яті комп'ютера чи на дискеті;
- гіпертекстові можливості, мобільність, тиражованість;

- можливість оперативного внесення змін та доповнень;
- зручність у пересиланні електронною поштою.

Це може бути автоматизована навчальна система, яка поєднує дидактичні, методичні та інформаційно-довідкові матеріали з навчальної дисципліни, а також програмне забезпечення, яке можна комплексно використовувати для самостійного одержання та контролю знань. Комп'ютерні й телекомунікаційні технології суттєво змінюють викладацьку діяльність, місце й роль викладача в навчальному процесі, його основні функції. Це дозволяє модернізувати навчальний процес, ефективність освіти.

Розглянемо існуючі у мережі сайти для вчителів української мови та літератури. Першим є «Сайт вчителів української мови та літератури» (<http://ukrmetod.at.ua/>) [7]. Це методичне об'єднання вчителів української мови та літератури. Сайт україномовний, його художнє оформлення стильне та сучасне, однак недостатньо оригінальне. Головна сторінка має непримітний вигляд, на наш погляд, її сайт слід було б урізноманітнити ілюстраціями, фото, більш цікавим дизайном. Сайт виконано у помаранчевому та чорному кольорах. Інформаційне наповнення у деяких розділах повне та змістовне, але в інших – неповне і дещо не відповідає заданій темі. Для текстового матеріалу розробники використовують шрифт Verdana 9, 11 п чорного кольору. Назва електронного видання створена за допомогою Таhoma 22, 5 п білого кольору. Найважливіші новини друкують шрифтом червоного кольору. Сайт не комерційний, реклами розміщено приблизно 5% від усього інформаційного наповнення.

Привітання на головній сторінці: «Цей сайт для вчителя, який, вийшовши після довгої наради, пам'ятає, що завтра вранці йому йти до класу. На урок він піде не з конспектом виступів із веломовними гаслами – йому потрібен конспект уроку». Учитель-практик візьме на цьому сайті дидактичний мінімум, необхідний для того, щоб у класі відчувати себе впевнено, забувши про «не встиг» і «не було часу». Сайт є одним зі складників методично-інформаційного професійно орієнтованого середовища, створюваного Інститутом післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка».

Меню сайту: *головна сторінка, інформація про сайт, каталог файлів, каталог статей, блог, форум, фотоальбоми, гостьова книга, зворотній зв'язок, підготовка до ЗНО, інформаційна сторінка.*

Головна сторінка. Тут користувач може ознайомитися з основною інформацією про цільове призначення електронного ресурсу й історію його заснування.

Інформація про сайт. Назва пункту меню не завжди відповідає його змісту. У розділі подана дуже коротка інформація про власників сайту їх адресу. Більш повна інформація про сайт розміщена на головній сторінці, що дещо дезорієнтує користувача.

Каталог файлів. Тут вчителі можуть обмінятися важливими файлами, що стосуються їх професії, а також додати електронний режим доступу до певного спеціалізованого ресурсу. Документи можна завантажувати, переглядати та коментувати. Наприклад, у каталозі на грудень 2012 року знаходиться понад сто файлів. Цікавим є те, що під кожним документом розміщена інформація про кількість його переглядів та завантажень. Показники досить високі (п'ятдесят та більше). Тобто можна зробити висновки про досить високу популярність цього пункту меню сайту.

Каталог статей. У цьому розділі користувач може ознайомитись із спеціалізованими статтями, тематика яких стосується проблем у роботі вчителів української мови та літератури, світової літератури та російської мови.

Блог (англ. blog, від web log, «журнал у мережі», чи «щоденник подій») – це розділ сайту, зміст якого представлений у вигляді текстових записів з картинками, фотографіями та іншими мультимедійними елементами [3]. На наш погляд, інформація у цьому розділі на сайті <http://ukrmetod.at.ua> неповна. Тут розміщена лише одна замітка про організатора цього електронного видання Нестеренко Наталю та її досягнення, завдання у роботі. Блог не коментують, що свідчить про низьку зацікавленість користувачів.

Форум. Веб-форум – це клас для організації спілкування відвідувачів веб-сайту. У цьому пунктові меню створено п'ять розділів для обговорення. Кожен зареєстрований відвідувач сайту може створити свою тему (звичайна, важлива, гаряча, закрита і тема-опитування). Також відвідувач сайту може скористатися системою пошуку за певним словом. Це значно прискорює пошук потрібних повідомлень у темі.

Фотоальбоми. Тут користувач може продивитися фотографії з відкритих уроків або тематичних свят своїх колег. Зареєстровані відвідувачі також мають змогу виставляти рейтинг світлин, де нуль зірочок – це найнижча оцінка, а п'ять – найбільша.

Гостьова книга. Тут незареєстровані відвідувачі (гості) можуть залишити повідомлення для власників сайту. Для цього необхідно лише ввести власне ім'я та адресу електронної пошти. На мою думку, цей розділ є оригінальним та корисним.

Зворотній зв'язок. У цьому пунктові меню розміщені контакти власників сайту.

Підготовка до ЗНО. Надзвичайно корисний розділ для випускників шкіл. Тут вони мають змогу ознайомитися з орієнтовними завданнями тестового характеру, що були розроблені вчителями вищої категорії та рекомендованою літературою для самопідготовки до тестування. Для вчителів тут створений текстологічний словничок, що роз'яснює деякі терміни, пов'язані з ЗНО. Наприклад такі, як: валідність тесту, верифікація, моніторинг, похибка і т.д.

Інформаційна сторінка: Тут можна ознайомитись із завданнями, що поставили перед собою організатори сайту на поточний навчальний рік.

Ще одним спеціалізованим ресурсом, що привернув нашу увагу, є «Слово-диво» (<http://slovo-divo.ucoz.ua/>) для вчителів української мови [8]. Сайт україномовний. Художнє оформлення виконано якісно із застосуванням сучасних та народних мотивів. Дизайн сайту виконано у червоному, білому та кремовому кольорах. Інформаційне наповнення повне та змістовне. Для основного тексту розробники використовують шрифт Georgia 10 п, чорного кольору, напівжирного накреслення. Назва електронного видання створена за допомогою Monotype Corsiva, 18 п, білого кольору, напівжирного накреслення. Найважливіші новини друкують шрифтом червоного кольору. Сайт не комерційний, реклами розміщено приблизно 5-8 % від усього інформаційного наповнення, що вдало поєднується із текстовим матеріалом.

Привітання на головній сторінці: «... З метою сприяння розвитку педагогічної творчості, передачі авторського досвіду з різних проблем педагогіки і психології, проведення експериментальної роботи спрямована й робота сайту slovo-divo.ucoz.ua, на якому вчитель може ознайомитись з досвідом роботи педагогів міста, вивчати і впроваджувати у практику роботи інноваційні технології навчання, знайти необхідну для роботи інформацію: методичні рекомендації, дидактичний матеріал, нормативні документи. Сподіваємось, що матеріали сай-

ту допоможуть вчителів зорієнтуватись у потоці педагогічних інновацій, підготувати сучасні й цікаві уроки, організувати корисні позакласні заходи».

Меню сайту: *головна сторінка, новини, нормативні документи, навчальні програми, авторські програми, віртуальний кабінет, збірки, раджу прочитати, вісник, олімпіади, МАЙ, програми педагогічного досвіду, нові тенденції у викладанні, тексти новочасної літератури, наші публікації, школа молодого вчителя, фотоальбоми, форум, слова науковця, календар знаменних дат.*

Оскільки сайт містить дуже багато підрозділів і тем, вважаємо за доцільне розглянути найцікавіші й найоригінальніші з них.

Нормативні документи. Тут розміщені важливі документи, які досить складно знайти у повному обсязі у мережі Інтернет. Наприклад: нормативне забезпечення 2012-2013 н.р., про затвердження Змін до Типового положення про атестацію, перелік програм для курсів за вибором, факультативів, гуртків положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт.

Віртуальні програми. У цьому розділі користувач сайту може переглянути оригінальну та корисну для навчально-виховної роботи інформацію на такі теми, як: «Постмодернові твори в системі літературної освіти старшокласників», «Використання мультимедійних технологій як один із засобів впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес на уроках української мови» та ін.

Збірки. На нашу думку, це дуже змістовний розділ для вчителів української мови та літератури, адже тут можна переглянути, прочитати та завантажити на персональний комп'ютер посібники, підручники, тексти статей і доповідей. Список літератури створено працівниками-науковцями, які мають багатий досвід роботи.

Слово науковця. Тут розміщені гіперпосилання на персональні сайти вчителів-мовників, що зробили значний внесок у методику викладання дисципліни. Це дуже зручно для користувачів сайту, адже це допомагає швидше знайти необхідну інформацію.

Наступним ресурсом, створеним для допомоги вчителю, що викладає українську та англійську мови, зарубіжну літературу, є «Українська мова та література на допомогу вчителю» (<http://ridnamova.ck.ua/>) [9]. Сайт україномовний мовою. Художнє оформлення має приємний вигляд, дизайн виконаний у блакитному, білому та сірому кольорах. Інформаційне наповнення корисне для вчителів української мови та літератури. Для основного тексту розробники використовують шрифт *Tahoma 9* п чорного кольору. Назва електронного видання створена за допомогою *Tahoma 15* п чорного та білого кольору напівжирного накреслення. Сайт не комерційний, реклами розміщено близько 5 % від усього інформативного наповнення.

Привітання на головній сторінці: «Вітаю Вас на сторінках сайту «Українська мова і література». Сайт створений для учителів української мови та літератури, зарубіжної літератури, правознавства, класних керівників, педагогів-організаторів і, як показав досвід, студентів вищих навчальних закладів... Працюючи учителем української мови та літератури я зіткнулася з такою проблемою: ми, мовники, маючи начебто достатню кількість друкованої методичної літератури, практично не маємо матеріалу на сторінках Інтернету. Саме тому я і вирішила зробити цей сайт – невелику спробу допомогти вчителям і тим, кого цікавить матеріал з української мови та літератури та інших предметів...»

Меню сайту: *головна, українська мова, українська література, зарубіжна література, правознавство, позакласна робота в школі, англійська мова, соці-*

альному педагогу, на допомогу учням, медицина, валеологія, web-ресурси, бібліотека, видавництво «Зелений пес» презентує, видавництво «Шкільний світ» пропонує, я так думаю, SOS, карта сайту, зв'язок.

Розглянемо детальніше найцікавіші з розділів:

Українська мова, українська література. Тут розміщено конспекти уроків, зручно скласифіковані за класами та характером інформації. Матеріали об'єднані в архіви, що значно полегшує процес їх завантаження на персональний комп'ютер.

Позакласна робота в школі. У цьому розділі зареєстровані користувачі сайту можуть переглянути і скопіювати оригінальні сценарії свят та відкритих уроків, присвяченим важливим подіям розвитку української мови та літератури.

Соціальному педагогу. Це бібліотека матеріалів для соціального педагога загальноосвітньої школи. Матеріали цього розділу зібрано та упорядковано соціальним педагогом Черкаської області Редькою Ларисою Володимирівною. Всі документи створено у форматі Word 2007.

SOS. На нашу думку, це дуже корисний розділ для вчителів, адже часто вчителі-мовники недостатньо володіють комп'ютером і під час пошуку відповідей на свої питання наштовхуються на комп'ютерний сленг, який не розуміють. Сайт <http://ridnamova.sk.ua/> готовий надати допомогу у поясненні роботи необхідних програм тим, у кого виникають такі труднощі. Відповіді на питання користувачів розміщуються в цій рубриці.

Висновки. Таким чином, дослідивши три сайти для вчителів української мови та літератури, ми створили певні пункти, за якими можна описати електронні видання, а саме: мова(и) сайту, якість художнього оформлення, кольоровий дизайн, оцінка змістовності інформативного наповнення, шрифти, що використовуються для основного тексту та назви електронного видання, приблизна кількість у відсотках реклами відсотках відносно усього інформативного наповнення електронного видання, призначення основних розділів меню сайту. Крім того, на основі викладеного вище, можна зробити такі висновки: спеціалізовані електронні видання для вчителів української мови та літератури в Україні наразі проходять формувальний етап. Безперечно, такі ресурси будуть розвиватися і модернізуватися, але сьогодні немає достатньо продуманої законодавчої бази, яка б допомогла стандартизувати електронні видання. Отже, відвідувачам онлайн ресурсів досить важко орієнтуватися в Інтернет-просторі. Слід зауважити, що науковці сьогодні ще досліджують спеціалізовані електронні видання для вчителів, тому тема роботи є актуальною і потребує подальшого розвитку. Усі розглянуті сайти зручні у користуванні, але, безсумнівно, мають недоліки у дизайні, шрифтовому та художньому оформленні, технічній системі. Однак ці недоліки не применшують значення і користі таких спеціалізованих сайтів для вчителів-предметників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голусяк М. Електронна газета [Текст] / М. Голусяк // Інформаційні технології в журналістиці: вітчизняний і світовий досвід / Зб. Робіт магістрів та спеціалістів. – К., 2003. – С. 23 – 26.
2. Городенко Л. Типологія Інтернет-видань [Текст] / Леся Городенко // Друкарство. – 2004. – № 5. – С. 25–28.
3. ГОСТ 7.82-2001. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов: Общие требования и правила составления / Межгосу-

- дарственный Совет по стандартизации, метрологии и сертификации. – ИПК Издательство стандартов, Минск, 2001.
4. Задорожна Н. Л., Омельченко Т. Г., Валь К. Л. Технологічні основи створення і підтримки порталів [Текст] / Н. Л. Задорожна, Т. Г. Омельченко, К. Л. Валь // ІНТЕРНЕТ-ОСВІТА-НАУКА – 2006, П'ята міжнародна конференція ІОН-2006, 10-14 жовтня, 2006. Збірник матеріалів конференції. Том 1. – УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2006. – С. 362 – 365.
 5. Кашуба Г. Українські інтернет-видання: комунікативно-лінгвістичні та правові аспекти [Текст] / Галина Кашуба // Вісник Львівського національного університету. – 2004. – № 5. – С. 67–74.
 6. Лисенко В. О. Особливості електронних видань [Текст] / В. О. Лисенко // Друкарство № 4 (57), Київ, 2004. – С. 41–43.
 7. Сайт вчителів української мови та літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrmetod.at.ua>.
 8. Слово-диво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovo-divo.ucoz.ua>.
 9. Українська мова та література на допомогу вчителю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ridnamova.ck.ua>.
 10. Хміль Н. А. Українські електронні періодичні видання у галузі педагогіки [Текст] / Н.А. Хміль // Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі: Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ, 14-16.11.2006 – Т.2. – Луганськ, 2006. – С. 171–174.
 11. Ярошенко Т. О. Наукові комунікації ХХІ століття: електронні ресурси для науки та освіти України [Текст] / Т. О. Ярошенко // Бібл. вісник. – К., 2006. – №5. – С. 17–22.

THE SPECIALIZED INTERNET EDITIONS OF OR THE TEACHERS OF UKRAINIAN LANGUAGE

Alla Myhailova

Dnipropetrovsk Oles' Honchar National University

Naukova Str., 13, 49010, Dnipropetrovsk, Ukraine

e-mail: mihailova.all@yandex.ru

The specialized internet editions for the teachers of Ukrainian language and literature are under investigation. Attention is paid to composition features and content filling of three concrete specialized network resources, intended for this circle of users.

Key words: network specialized edition, layout, design, method, pedagogics.

ИНТЕРНЕТ-ИЗДАНИЯ ДЛЯ УЧИТЕЛЕЙ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

Алла Михайлова

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

ул. Научная, 13, 49010, Днепропетровск, Украина

e-mail: mihailova.all@yandex.ru

Рассматриваются специализированные Интернет-издания для учителей украинского языка и литературы. Внимание уделено композиционным особенностям и содержательному наполнению трех конкретных специализированных сетевых ресурсов, предназначенных для этого круга пользователей.

Ключевые слова: сетевое специализированное издание, верстка, дизайн, методика, педагогика.